

PESTPROTOCOL MR. K.J. DIJKSTRASCHOOL

Pesten is een probleem dat in alle geledingen van de maatschappij voorkomt. Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken.

Het pestprotocol hebben wij opgesteld met als doel: *"alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode vrij en veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen."*

Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Een pestprotocol alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Inhoud:

INHOUD

Algemene regels en afspraken.....	2
mogelijke Signalen van pesterijen.....	2
Pesten en plagen.....	3
Kanjertraining en preventie	3
De aanpak van ruzies en pestgedrag.....	4
Begeleiding van een kind dat gepest wordt.....	5
Begeleiding van een kind dat pest/meeloopt	5
begeleiding van de middengroep tijdens een pestprobleem	5
Adviezen aan ouders	6
Adviezen voor de leerkracht van de groep	7

Er zijn bijlages met de 10 Gouden Regels binnen de Mr. K.J. Dijkstraschool en informatie over de kanjertraining

ALGEMENE REGELS EN AFSPRAKEN

- ✓ Om duidelijkheid te krijgen over 'wat wordt niet geaccepteerd', is het afspreken van gedragsregels met de kinderen essentieel. Op obs Mr. K.J. Dijkstraschool hebben wij de regels en afspraken vastgelegd in de 10 Gouden Regels. Dit document wordt aan het begin van het schooljaar, maar indien nodig vaker, geëvalueerd, bijgesteld, aangepast op nieuwe situaties en aangevuld.
- ✓ De 10 Gouden Regels hangen in de klas en zijn ondertekend door alle kinderen en juf of meester.
- ✓ Het inschakelen van de leerkracht wordt niet opgevat als klikken, nadat de leerling eerst zijn eigen grenzen heeft aangegeven via mondelinge overdracht.
- ✓ Positief gedrag belonen, maar straf is soms onvermijdelijk.
- ✓ Medeleerlingen hebben ook de verantwoordelijkheid een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten.
- ✓ School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Iedere partij waakt over haar eigen grenzen. Op school nemen directie en leerkrachten hun verantwoordelijkheid en voeren overleg met de ouders.
- ✓ Het pestprotocol wordt elke twee jaar geëvalueerd binnen de MR en indien nodig bijgesteld.
- ✓ Leerkrachten en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

MOGELIJKE SIGNALEN VAN PESTERIJEN

- ✓ Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen.
- ✓ Zogenaamde 'leuke' opmerkingen maken over een klasgenoot.
- ✓ Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- ✓ Briefjes doorgeven.
- ✓ Beledigen.
- ✓ Opmerkingen maken over kleding of uiterlijk.
- ✓ Isoleren en negeren.
- ✓ Buiten school opwachten.
- ✓ Slaan, schoppen of andere vormen van fysiek geweld.
- ✓ Op weg naar huis achterna rijden.
- ✓ Naar het huis van de gepeste gaan.
- ✓ Bezittingen afpakken of stukmaken.
- ✓ Schelden of schreeuwen.

- ✓ Pesten via Whatsapp, Facebook, e-mail, Twitter, etc.

Het is belangrijk dat leerkrachten en ouders alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen de norm overschrijden.

Ook minder directe signalen kunnen op pesten duiden:

- ✓ Vaak alleen staan in de pauze of bij de pleinwacht gaan staan.
- ✓ Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- ✓ Niet naar buiten willen op school.
- ✓ Niet meer naar school willen of aangeven zich ziek te voelen.
- ✓ Niet (meer) worden uitgenodigd door andere kinderen.
- ✓ Andere kinderen reageren continu negatief op een fout of een idee van het betreffende kind.

Deze signalen kunnen echter ook voorkomen bij andere problemen, dus is het zaak goed uit te zoeken waar de basis van deze signalen ligt.

PESTEN EN PLAGEN

Het is belangrijk dat iedereen het verschil weet tussen pesten en plagen. Plagen gebeurt incidenteel en op basis van gelijkheid en respect. Bij pesten ligt dat anders. Dan is er sprake van machtsongelijkheid en wordt de pester winnaar en het gepeste kind verliezer. Pesten is het afreageren van agressie of eigen onvermogen op een mindere in de groep, het zondebokeffect.

Voor een kind dat gepest wordt is het gevoel van gepest worden duidelijk aanwezig. Voor de pester kan dat gevoel heel anders zijn. De pester heeft dan wellicht het idee dat hij iemand aan het plagen is, terwijl de 'geplaagde' dat heel anders voelt.

Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden 'opgelost', maar uitgesproken. Agressief handelen en taalgebruik van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd.

KANJERTRAINING EN PREVENTIE

Binnen onze school willen we met de Kanjertraining op een effectieve manier zorgen voor een veilig klimaat waarin leerlingen op een respectvolle manier met elkaar omgaan. We vinden het belangrijk dat kinderen positief over zichzelf en over een ander leren denken. De Kanjertraining geeft kinderen handvatten in sociale situaties. Binnen de Kanjertraining worden kinderen geconfronteerd met de gevolgen van hun gedrag. Deze informatie krijgen ze van hun klasgenoten en van de leerkrachten.

Het blijkt dat veel kinderen na het volgen van de Kanjertraining zich beter kunnen concentreren op school en betere leerresultaten behalen.

Methodes en technieken die worden toegepast binnen de school zijn:

- ✓ In de groepen 1 t/m 8 stellen de groepsleerkracht(en) en leerlingen aan het begin van het schooljaar gezamenlijk de 10 Gouden Regels vast. Deze Gouden Regels worden door iedereen ondertekend en opgehangen in de klas. Zie voor de Gouden Regels bijlage I

- ✓ Door middel van het instrument ZIEN worden de leerlingen gevolgd in hun sociaal-emotionele ontwikkeling. De uitkomsten van dit onderzoek worden besproken met de ouder en met het team.
- ✓ Sinds het schooljaar 2015-2016 zijn we in groep 1 tot en met 8 gestart met de Kanjertraining. Een methode die het gedrag uitlegt aan de hand van vier gekleurde petten. In de bijlage is meer informatie te vinden over de kanjertraining.
- ✓ Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen aan de orde.
- ✓ Een veilige school maak je met elkaar: school, ouders en kinderen: wij vinden het voorbeeldgedrag van de leerkrachten én de ouders thuis van groot belang.
- ✓ Er is toezicht op het schoolplein 8.20 – 8.30 uur, 10.15 – 10.30 uur en 13.00 – 13.15 uur door de groepsleerkrachten.
- ✓ School begeleidt het conflict naar een oplossing zonder daarbij zelf partij te worden.
- ✓ School beschikt over een pestprotocol en zet dat aan het begin van elk schooljaar op de agenda.
- ✓ Bij onenigheden en het komen tot een oplossing laten we de kinderen altijd excuses aanbieden aan elkaar en maken we gezamenlijke afspraken.

DE AANPAK VAN RUZIES EN PESTGEDRAG

We zien pesten als een probleem van alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters, de meelopers en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders. We willen als school de pestproblemen proberen te voorkomen of vroegtijdig te signaleren. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, willen we het onderwerp pesten met de leerlingen bespreekbaar maken. Als pesten zich voordoet, is het belangrijk dat leerkrachten (in samenwerking met ouders) dit signaleren en duidelijk stelling nemen.

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, willen we als school een directe aanpak toepassen. De volgende stappen worden doorlopen in een situatie waarbij leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten. Hierbij wordt de aanpak volgens de kanjertraining toegepast:

- ✓ Stap 1: er eerst zelf (samen) uitkomen.
- ✓ Stap 2: op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt, heeft deze het recht het probleem aan de meester of juf voor te leggen. Het is knap als hij of zij dat doet.
- ✓ Stap 3: de leerkracht gaat met beide (of meer) leerlingen praten en probeert samen met de kinderen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties of consequenties.
- ✓ Stap 4: bij herhaaldelijk ruzie/pestgedrag van een leerling neemt school duidelijk stelling en voert een gesprek met leerlingen en ouders. De leerkracht biedt altijd ondersteuning aan de gepeste en begeleidt de pester.
- ✓ Stap 5: er worden evaluatiemomenten met de betrokken partijen ingepland.
- ✓ Stap 6: Afhankelijk van hoelang de leerling door blijft gaan met zijn/haar gedrag en geen verbetering toont, zal dit bepaalde consequenties inhouden voor de desbetreffende leerling. In het leerlingdossier van gepeste en pester worden aantekeningen gemaakt.
- ✓ Stap 7: Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld van het Gebiedsteam. Hieronder valt maatschappelijk werk, PAST of jeugdzorg. De contactpersoon hiervoor op de obs Mr. K.J. Dijkstraschool is

Wiekje Bult. Zij helpt het kind/de ouder(s) of de leerkracht de weg te vinden hoe problemen op te lossen. “De weg” in onze school loopt via de groepsleerkracht naar de contactpersoon en/of de directie.

- ✓ Stap 9: In ernstige gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

BEGELEIDING VAN EEN KIND DAT GEPEST WORDT

- ✓ Naar het kind luisteren en zijn/haar probleem serieus nemen.
- ✓ Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen en zelf laten benoemen.
- ✓ Samen met het kind werken aan oplossingen.
- ✓ Gesprek met de ouders van het gepeste kind.
- ✓ Afspraken maken over aanpak met ouders en kind.
- ✓ Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining of weerbaarheidstraining.
- ✓ Zonodig inschakelen School Maatschappelijk Werk, PAST of Jeugdzorg.

BEGELEIDING VAN EEN KIND DAT PEST/MEELOOPT

- ✓ Met het kind bespreken welk effect zijn/haar gedrag heeft voor de gepeste.
- ✓ Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- ✓ Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- ✓ Gesprek met de ouders van de pester. Wat is/kan de oorzaak zijn van het pesten? *
- ✓ Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. sociale vaardigheidstraining.
- ✓ Zonodig inschakelen School Maatschappelijk Werk, PAST of Jeugdzorg.

* Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- ✓ Een problematische thuissituatie.
- ✓ Voortdurend gevoel van anonimiteit.
- ✓ Voortdurend in een niet passende rol worden gedrukt.
- ✓ Voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
- ✓ Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

BEGELEIDING VAN DE MIDDENGROEP TIJDENS EEN PESTPROBLEEM

Er zijn kinderen die gepest worden, kinderen die pesten en er zijn kinderen die meelopen. Daarnaast is er nog een groep die ‘staat erbij en kijkt er naar’. Die groep noemen we de middengroep. Ook deze groep heeft een verantwoordelijkheid. Hoe gaan we met deze groep om bij pestgedrag?

- ✓ Met de leerlingen te praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
- ✓ Met de leerlingen te overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
- ✓ Samen met de leerlingen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

ADVIEZEN AAN OUDERS

Als school streven wij naar een goede samenwerking met ouders. Houdt de grenzen in de gaten, zowel uw grenzen als die van school. De inbreng van u is het aanleveren van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak door school.

Aan de ouders van gepeste kinderen:

- ✓ Blijf in gesprek met uw kind en maak duidelijk dat u gaat helpen.
- ✓ Bedenk samen een plan van aanpak.
- ✓ Als pesten op straat plaats vindt, niet op school, kunt u het beste contact opnemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- ✓ Pesten op school kunt u het best direct met de groepsleerkracht bespreken.
- ✓ Door complimentjes kan het zelfrespect van uw kind vergroot worden.
- ✓ Geef zelf het goede voorbeeld.
- ✓ Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport die het leuk vindt.
- ✓ Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Aan de ouders van kinderen die pesten/meelopers:

- ✓ Neem het probleem serieus.
- ✓ Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- ✓ Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- ✓ Maak uw kind gevoelig voor wat het een ander aandoet.
- ✓ Besteed extra aandacht aan uw kind.
- ✓ Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- ✓ Geef zelf het goede voorbeeld.
- ✓ Corrigeer ongewenst gedrag en benoem en beloon het goede gedrag van uw kind.
- ✓ Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van school staat.

Aan alle ouders:

- ✓ Neem (ouders van) gepeste kinderen serieus.
- ✓ Stimuleer uw kind om op een vriendelijke manier met anderen om te gaan.

- ✓ Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag, benoem en beloon het goede gedrag.
- ✓ Geef zelf het goede voorbeeld.
- ✓ Leer uw kind om voor anderen op te komen.
- ✓ Leer uw kind om voor zichzelf op te komen op een niet gewelddadige manier.

ADVIEZEN VOOR DE LEERKRACHT VAN DE GROEP

- ✓ Geef het goede voorbeeld.
- ✓ Maak regelmatig complimentjes
- ✓ Zorg voor een goede groeps sfeer, laat kinderen voelen dat ze iemand zijn, leer ze elkaar waarderen.
- ✓ Een goede sfeer creëren helpt negatieve spanning voorkomen.
- ✓ Duidelijkheid geeft veiligheid, betrek de leerlingen bij de regels.
- ✓ Leef de regels na.
- ✓ Regelmatig positief gedrag belonen, maar straf is soms onvermijdelijk.
- ✓ Sancties volgen kort op het 'vergrijpen', verwijzen ook naar datgene wat verkeerd liep.
- ✓ Lessen sociaal-emotionele ontwikkeling geven. Besteed wekelijks aandacht aan thema's die te maken hebben met omgaan met elkaar en het voorkomen van pesten.
- ✓ Houd kringgesprekken waarbij iedereen de kans krijgt om zijn mening, gevoelens en voorstellen te formuleren.
- ✓ Stimuleer saamhorigheid
- ✓ Zorg voor voldoende toezicht.

DE 10 GOUDEN REGELS OP DE 'MR K.J. DIJKSTRASCHOOL'

UITGANGSPUNT IS:

"DOE NIETS BIJ EEN ANDER KIND WAT JEZELF OOK NIET PRETTIG ZOU VINDEN".

1. Ik, jij, hij of zij...., iedereen hoort erbij
2. Pesten is nooit goed, zorg dus dat je aardig doet
3. Lachen is fijn, uitlachen doet pijn
4. Heeft een vriend soms verdriet, help hem dan als je het ziet
5. Ruzie maken is niet fijn, ik wil graag vriendjes zijn
6. Ik vertel de juf of meester wanneer ik zelf of iemand anders wordt gepest
7. Als iemand zegt STOP, dan houd je op!
8. Ik behandel iemand anders respectvol, ik laat een ander in zijn waarde
9. Problemen los je met praten op. Lukt dat niet, zoek dan de juf of de meester op
10. We spreken positief over een ander en werken zo aan een goede sfeer in de groep

Samenvatting kanjertraining

Doel van de Kanjertraining

Het belangrijkste doel is dat een kind positief over zichzelf en een ander leert denken. Als gevolg hiervan heeft het kind minder last van sociale stress. Ook op langere termijn is dit effect merkbaar.

Het blijkt dat veel kinderen na het volgen van de Kanjertraining zich beter kunnen concentreren op school en betere leerresultaten behalen.

De verklaring hiervoor is eenvoudig: de Kanjertraining geeft kinderen handvatten in sociale situaties en daardoor komt tijd en energie vrij. Binnen de Kanjertraining worden kinderen geconfronteerd met de gevolgen van hun gedrag. Deze informatie krijgen ze van hun klasgenoten en indien nodig van de leerkrachten.

Het principe van de Kanjertraining bestaat uit het bewust worden van vier manieren van reageren.

Hiervoor wordt gebruik gemaakt van vier typetjes:

Pestvogelgedrag (zwarte pet)

Uitdager, bazig, hork en pester.

De pestvogel denkt goed over zichzelf, maar niet goed over een ander.

Aapgedrag (rode pet)

Grapjurk, uitslover, meeloper, aansteller en malloot.

De aap denkt niet goed over zichzelf, maar ook niet goed over een ander.

Konijngedrag (gele pet)

Te bang, vermijdend, faalangstig en stil.

Het konijn denkt niet goed over zichzelf maar wel goed over een ander.

Tijgergedrag (witte pet)

Zichzelf, gewoon, normaal, te vertrouwen en aanspreekbaar op gedrag.

De tijger denkt goed over zichzelf en de ander.

Tijdens de Kanjertraining staan vijf afspraken centraal:

- ✓ We vertrouwen elkaar.
- ✓ We helpen elkaar.
- ✓ Niemand speelt de baas.
- ✓ Niemand lacht uit.
- ✓ Niemand doet zielig.

De basis van de Kanjertraining bestaat uit de volgende knieboeken, te weten:

'Max en het dorpje' (Het Kleine Kanjerboek) voor groep 1 en 2, 'Max en de vogel' voor groep 3, 'Max en de klas' voor groep 4 en 'Max en de Zwerver' voor groep 5-6-7-8.

De interventies en onderwerpen van de lessen zijn:

- ✓ Jezelf voorstellen.
- ✓ Iets aardigs zeggen.
- ✓ Over je gevoel
- ✓ Nee durven zeggen
- ✓ Vragen stellen en antwoord geven.
- ✓ Luisteren en samenwerken.
- ✓ Vriendschap.
- ✓ Vragen stellen.
- ✓ Kritiek geven en ontvangen.
- ✓ Vertel niet altijd je mening
- ✓ Ben jij belangrijk?

Hoe leren we kinderen om te gaan met pestvogels?

Uitschelden.

Reactiemogelijkheden:

1. Ik doe bang als een konijn en de pestvogel scheldt door en zoekt mij vaker uit als slachtoffer, want ik doe toch niets terug.
2. Ik doe grappig als een aap en denk: op die manier red ik mijzelf hieruit. Andere kinderen denken dan vaak: die is gek! De pestvogel scheldt door.
3. Ik doe als een pestvogel. Ik scheld terug. Want dit pik ik niet. De pestvogel scheldt ook lekker door. Ik doe het dan niet goed, ik word beoordeeld als een sukkel, een rare of een aso. De kans is groot dat de ruzie verergert.
4. Ik doe daarom als een tijger. De pestvogel scheldt mij uit. Ik zeg: Nou en! en loop weg. Ik gebruik mentale judotechniek. Dat doe ik door niet tegen te spreken maar te denken: als jij dat wil zeggen, ga je gang, maar ik heb geen zin om hier naar te luisteren. Ik haal mijn schouders op en laat de pestvogels en de aapjes kletsen. Ik weet dat de pestvogel en het aapje altijd ruzie willen, omdat ze stoer willen doen of grappig willen zijn. Daarom ga ik het winnen. De aapjes en pestvogel krijgen hun zin niet. Ik laat mij niet uitdagen. Ze zijn niet wijzer.

Vals beschuldigen, spullen afpakken, schoppen, slaan, duwen, voordringen, bedreigen, de baas spelen

Reactiemogelijkheden:

1. Ik doe bang, als een konijn. Mijn tegenstander vindt mij dan een sukkel en gaat gewoon door.
2. Ik doe grappig en raar, als een aap. Mijn tegenstander vindt mij dan een rare en gaat gewoon door.
3. Ik doe als een pestvogel. Ik scheld terug, ik doe brutaal en ram er op los. Want ik pik dit niet. Mijn tegenstander ramt net zo hard of harder terug. Ik doe het dan niet goed, ik word beoordeeld als een sukkel, rare of een aso. De kans is groot dat de ruzie verergert.
4. Ik doe daarom als een tijger. Ik wil geen ruzie maken en ook geen sukkel zijn. Ik doe daarom als volgt: Ik let op mijn gevoel: ruziemaken is vervelend. Ik denk na wat ik wel en niet wil. Ik vraag of de pestvogel wil stoppen, want ik vind dit niet leuk en ik loop weg. Als de pestvogel doorgaat, roep ik de hulp in van de leerkracht. Deze zorgt voor een passende straf voor de pestvogel en licht desgewenst de ouders van de pestvogel in.

In de Kanjertraining wordt vaak gevraagd: 'Is het jouw bedoeling om jouw moeder teleurgesteld te krijgen... de juf kwaad te maken... deze jongen verdrietig te maken?'

Is het wel jouw bedoeling? Dat is dan gelukt, maar dan heb je een probleem. Het wordt niet geaccepteerd. Kinderen willen niet met je spelen, als je zo gedraagt. Als je iedereen dwars wil zitten ben je op de goede weg.

Is het niet jouw bedoeling? Doe dan anders. Hoe ga je dat aanpakken? Hier krijgt het kind dan tips van de andere kinderen en eventueel van de leerkracht.

De Kanjertraining probeert elk kind in te laten zien dat het beter en prettiger is voor jezelf en voor een ander om je goed te gedragen.

Iedereen wil toch een Kanjer zijn!

Datum: juni 2017